



RESURLAR YETISHMAYDIGAN HUDUDNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI SHAKLLANTIRISHNING USLUBIY ASOSLARI

Rashidov Abror Ro'zimurod o'g'li

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston miliy universiteti
Jizzax filiali "Ijtimoiy va iqtisodiy fanlar" kafedrası assistenti

Email: rashidov.a.r1991@gmail.com

Tel: +998 90 485 92 91

Sa'dullayev Bobur O'ral o'g'li

O'zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali talabasi

Email: bsadullayev65@gmail.com

Tel: +998 99 553 78 57

Abstract: The article provides a scientific analysis of the methodological base for the formation of investment attractiveness of low-resource territories and the content of indicators for assessing investment attractiveness.

Keywords: resource-deficient territory, investment attractiveness, methodological base, indicators for assessing the investment attractiveness of the region, the formation and development of investment attractiveness.

Annotatsiya: Maqolada resurslar yetishmaydigan hududning investitsion jozibadorligini shakllantirishning uslubiy asoslari va investitsion jozibadorlikni baholash ko'rsatkichlari mazmuni ilmiy tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: resurslar tanqis hudud, investitsion jozibadorlik, uslubiy asos, hududning investitsion jozibadorligini baholash ko'rsatkichlari, investitsion jozibadorlikni shakllantirish va rivojlantirish.

Kirish. Mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan taraqqiy etishi, barqaror iqtisodiy o'sishga erishishi, aholi daromadlarining oshishi, turmush sharoitining yaxshilanishi aksariyat holatlarda milliy iqtisodiyotning turli soha va tarmoqlariga jalb etilayotgan investitsiya mablag'larining hajmi va tarkibiga bog'liq. Shunday ekan, har bir mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasining ustuvor yo'nalishi milliy iqtisodiyotga investitsiya mablag'larini jalb etishning jozibador muhitini shakllantirishga qaratilishi muqarrardir.

Adabiyot sharhi. Shuni ta'kidlash kerakki, iqtisodiy adabiyotlarda resurslar tanqis bo'lgan hududlarni rivojlantirishni boshqarishga ma'lum qiziqish mavjud. O.N. Ananieva [1], O. T. Ergunova [2], A. V. Lebedeva [3], T. Li, L. Ma [4], N. N. Petrova [5,6], S. E. Polyakov [7], A. YU. Proxorova va E. A. Sorokina [8], S. G. Pyankova va E. A. Sorokina [9] va boshqalarni nashrlarini yaqqol misol qilib ko'rsatish mumkin.

"Resurs taqchinligi" tushunchasi haligacha ilmiy adabiyotlarda umumiy qabul qilinmagan, bunga hali ham ahamiyasiz ilmiy qiziqish, ham ixtisoslashtirilgan iqtisodiy





lug'atlarda uning yo'qligi dalolat beradi. U "resurslar" va "taqchinligi" atamalaridan olingan.

"Resurslar yetishmaydigan hudud" tushunchasiga ta'rif berishda "resurslar" atamasiga aniqlik kiritish zarur. Zamonaviy iqtisodiy lug'atda iqtisodiy resurslar "ishlab chiqarishni ta'minlash manbalari, vositalari" deb ta'riflanadi [10]. Bu ma'lumotnomada resurslar quyidagilarga bo'linadi: "tabiiy (xom ashyo, geofizik), mehnat (inson kapitali), kapital (jismoniy kapital), aylanma mablag'lar (materiyalar), axborot resurslari, moliyaviy (pul kapitali)" [10]. Shu bilan birga, ushbu ta'rifning noaniqligi ta'kidlanadi.

Hududning iqtisodiy resurslariga e'tibor qaratilgan mualliflar ishida ko'rib chiqilayotgan atama "Ijtimoiy ishlab chiqarish faoliyatini ta'minlaydigan moddiy va nomoddiy omillar va vositalar to'plami, ijtimoiy ishlab chiqarishning uzluksiz jarayoni" deb talqin qilinadi [12]. Tadqiqotchilar mintaqaning iqtisodiy resurslarining kengaytirilgan tasnifini taklif qilishdi, u quyidagi guruhlarini o'z ichiga oladi: bilim, mehnat resurslari, tabiiy resurslar, kapital, tadbirkorlik resurslari.

Demak, "hududning iqtisodiy resurslari" deganda hozirgi tadqiqot mualliflari ijtimoiy ishlab chiqarishni ta'minlovchi omillar va vositalar yig'indisini tushunadilar. Hududning raqobatbardoshligiga hal qiluvchi ta'sir ko'rsatadigan mintaqaviy iqtisodiy resurslar quyidagilardan iborat:

- moliyaviy resurslar;
- tabiiy resurslar, shu jumladan iqlim;
- hududning geografik joylashuvi bilan belgilanadigan hududiy resurs;
- ijtimoiy resurslar, shu jumladan, hududdagi mehnat miqdori va sifati;
- moddiy resurslar.

Ko'rib chiqilayotgan konsepsiyaning yana bir tarkibiy qismi bu "taqchinlik" atamasi. Ushbu tadqiqotning maqsadlari uchun mualliflar Zamonaviy iqtisodiy lug'atda berilgan ushbu tushunchaning ta'rifini "oldindan rejalashtirilgan yoki zarur darajaga nisbatan yetarli mablag'lar, resurslar" [10] deb qabul qiladilar.

Iqtisodiy adabiyotlarda "Resurslar yetishmaydigan hudud" tushunchasi yetarlicha o'rganilmagan. Bu yerda, birinchidan, mualliflar ushbu atamaga alohida ta'rif bermaydilar, ikkinchidan, ular asosan uning tor tushunchasidan foydalanadilar.

Resurs tanqisligining asosiy mezonini hududning cheklangan xom ashyo resurslari, deb hisoblanadi. "Resurs tanqis hudud" atamasining tor tushunchasi ko'pincha tadqiqotchilarni konseptual qarama-qarshiliklarga olib keladi. Masalan, O.T. Ergunov va S.E. Polyakov, shuningdek, mintaqani resurs tanqisligiga kiritishning asosiy sharti xom ashyo bazasining yo'qligi ekanligini tan oladi. SHu bilan birga, ular ta'kidlaydilar: "Bu borada CHuvash Respublikasining strategik vazifasini - barqaror iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirishni hal qilish uchun kuch va resurslarni birlashtirish zarur" [7].

Taxmin qilish mumkinki, "resurslar taqchin bo'lgan mintaqalar" atamasining tor tushunchasi mintaqalar uchun o'xshash mezonlardan foydalanish o'rniga mamlakatlarni





resurslar yetishmaydigan deb tasniflash mezonlaridan foydalanish natijasidir [13]. SHu bilan birga, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasini oshirish, hududlarning raqobatbardoshligi xususiyatlarini, ularning investitsion jozibadorligini oshirish maqsadida mualliflarning fikricha, "resurslar tanqis hudud" atamasini tushunishga tor yondashuv to'liq qo'llanilmaydi.

Iqtisodiy adabiyotlarda davlatlar chegaralari bilan belgilangan hududlarga nisbatan "resurslar tanqisligi" tushunchasidan foydalanilganda odatda bunday davlatlarning cheklangan tabiiy resurslari tushuniladi [13].

Manbalarda [14, 15, 16], hududlarga (mamlakatlarga, mintaqalarga) nisbatan qo'llaniladigan "resurslar taqchilligi" tushunchasi asosan tabiiy resurslarning yetishmasligi kontekstida ko'rib chiqiladi. Hududlarga kelsak, odatda resurslar tanqis bo'lgan mamlakatlar: Yaponiya, Niderlandiya va boshqalar.

Materiallar va usullar. Hududning investitsion jozibadorligining ilgari qabul qilingan ta'rifidan mintaqaning investitsion jozibadorligining uslubiy asoslariga oid birinchi bayonotlarni shakllantirish mumkin.

Birinchi, hududning investitsion jozibadorligining uslubiy asosi hududning investitsion jozibadorligini boshqarishni tashkil etish, shu jumladan investitsiya jozibadorligini baholash va uni shakllantirishni o'z ichiga oladi.

Ikkinchi, birinchi xulosadan kelib chiqqan holda, investitsion jozibadorlikni boshqarishning metodologik asosi ob'ekti investitsion jozibadorlikni baholash va uni boshqarishni o'z ichiga oladi.

Uchinchi, mintaqaning investitsion jozibadorligini boshqarishni tashkil etish sub'ektlari bo'lishi mumkin:

- tashkilotni investitsiya jozibadorligini boshqarishning o'ziga xos xususiyati sifatida ko'rib chiqishda - hududning investitsion jozibadorligini shakllantirishga erishish uchun mas'ul bo'lgan hududiy boshqaruv sub'ektlari (viloyat hokimligi, vakolatli boshqarmalar);

- tashkilotni jarayon sifatida ko'rib chiqishda investitsiya jozibadorligini boshqarish sub'yektlari tarkibi kengayadi, boshqaruv jarayonida nafaqat viloyat hokimligi va vakolatli boshqarmalar, balki investitsiya jozibadorligini baholashda vakolatli shaxslar yoki guruhlar ham ishtirok etadi;

- tashkilotni tashkiliy tizimlar faoliyati kontekstida tushunishda investitsiya jozibadorligini boshqarish mintaqaviy davlat hokimiyati sub'ektlari va boshqa shaxslarning mintaqaning investitsion jozibadorligini oshirishga qaratilgan o'zaro bog'liq faoliyati sifatida qaraladi.

Investitsion jozibadorlik metodologiyasini shakllantirishga kelsak, eng keng tarqalgan tadqiqot usullari investitsiya jozibadorligini baholash masalalariga bag'ishlangan. Hududning investitsion jozibadorligi metodologiyasi investitsion jozibadorlikni boshqarish, shuningdek, investitsion jozibadorlikni baholash, shakllantirish va rivojlantirish tamoyillari, yondashuvlari, usullari majmui bo'lsa-da, uni baholashga bag'ishlangan tadqiqotlar hali ham ko'p.





Shunday qilib, iqtisodiy tizimlarning investitsion jozibadorligini baholashning uslubiy yondashuvlari va asoslari quyidagi elementlarni o'z ichiga olishi mumkin:

- investitsiya jozibadorligini baholashning metodologik asoslari, yondashuvlari, usullari, tamoyillari, omillari ishlab chiqilayotgan iqtisodiy tizimlar tuzilishining xususiyatlari [17];
- usullar, vositalar, ko'rsatkichlar to'plami, omillar, baholash tartibi [18];
- tushunchalar, ko'rsatkichlar tizimi, investitsion jozibadorlikni baholash algoritmi [19];
- investitsion jozibadorlikni baholash ko'rsatkichlari, usullari, usullari, tamoyillari tizimi [20];
- usullar, texnikalar, algoritmlar, ko'rsatkichlar, tamoyillar [21];
- investitsiya jozibadorligining integral ko'rsatkichini baholashning omillari, ko'rsatkichlari, usullari guruhlari [22];
- ko'rsatkichlar bloklari, qisman ko'rsatkichlar, integral ko'rsatkichlar, ko'rsatkichlarni baholash usullari [23].

Hududlarning investitsion jozibadorligini baholashda quyidagi metodologik yondashuvlar ajratiladi [24]:

- toraygan
- baholash asosan makroiqtisodiy omillar asosida amalga oshiriladi [25];
- kengaytirilgan, uning doirasida mintaqaning investitsion jozibadorligiga ta'sir qiluvchi ko'plab omillar - resurslar va omillar - shartlar baholanadi [26];
- riskli, bunda potensialni baholash ikki xil variantda ko'rib chiqiladi: investitsiya potentsiali va risklarini baholash, investitsiya potentsialini va ijtimoiy-iqtisodiy salohiyatni baholash [27].

Mualliflarning fikriga ko'ra, bunday yondashuvlarni tanlash o'zboshimchalik bilan amalga oshiriladi, chunki ular orasidagi aniq chegaralarni ajratish qiyin. Tanlangan yondashuvlar ko'plab umumiy xususiyatlarga ega, shuning uchun ular asosan bir-biriga mos keladi, ularning tarkibiga kiritilgan ko'rsatkichlar har uchala yondashuvda ham bir-birini topa oladi.

Myakshin, quyidagilar taklif etiladi: mintaqaning investitsion jozibadorligini baholash metodologiyasi, shu jumladan algoritmlashtirilgan harakatlar ketma-ketligi:

- baholashning statistik bazasini shakllantirish;
- investitsion jozibadorlikning asosiy omillarini aniqlash;
- baholanadigan ko'rsatkichlar tizimining mazmunini aniqlash;
- investitsion jozibadorlik ko'rsatkichlarining maqsadli qiymatlarini aniqlash;
- investitsiya jozibadorligining asosiy omillari bilan bog'liqligini baholash asosida asosiy ko'rsatkichlarni tanlash;
- investitsion jozibadorlikning integral ko'rsatkichlarini hisoblash; - investitsion jozibadorlik darajasini baholash;





- investitsion jozibadorlik salohiyatini baholash;
- investitsiya jozibadorligining integral qiymatlarini hisoblash tartibi;
- mintaqaning investitsion jozibadorligining individual omillari uchun ko'rsatkichlarni tanlash tartibi [28].

Natijalar va muhokama. Ushbu tadqiqotda mintaqaviy rivojlanishning investitsion omili bevosita ikkita ko'rsatkich bilan ifodalanadi: aholi jon boshiga asosiy kapitalga investitsiyalar va aholi jon boshiga xorijiy investitsiyalar. 2017 yilga kelib "aholi jon boshiga xorijiy investitsiyalar" ko'rsatkichi tadqiqotdan chiqarib tashlandi, garchi uning hududlarning iqtisodiy rivojlanishi holatini birinchi o'rganishdagi roli "xorijiy investitsiyalar hajmi mamlakatning investitsion jozibadorlik darajasini tavsiflaydi" deb asoslanadi.

Yuqoridagi tadqiqotni (natijalari bo'yicha emas, balki uslubiy metod nuqtai nazaridan) baholar ekan, mualliflar na jon boshiga xorijiy investitsiyalar, na aholi jon boshiga to'g'ri keladigan asosiy kapitalga investitsiyalar o'z-o'zidan mustaqil ravishda investitsiya jozibadorligini oshkor etmasligini ta'kidlaydilar.

Bunday ko'rsatkichlar ushbu tadqiqotda kuzatilgan hududning ijtimoiy-iqtisodiy holatini har tomonlama baholashni to'ldirishi mumkin. SHunga qaramay, ushbu tadqiqotda hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasini belgilovchi omillarning biroz cheklangan tushunchasidan foydalaniladi.

Ekspertlar hamjamiyati tomonidan mintaqaviy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishda investitsion jozibadorlikning ahamiyatini tushunish xo'jalik yurituvchi sub'ektlar uchun muhim bo'lgan boshqa usullar va tadqiqotlarning paydo bo'lishini oldindan belgilab berdi.

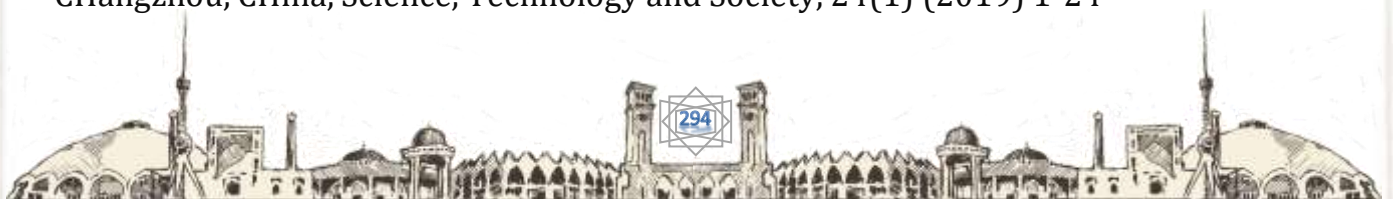
Xulosa. Shunday qilib, tadqiqot natijalariga ko'ra, mintaqaning investitsion jozibadorligining uslubiy asoslariga quyidagilar kiradi:

1. Hududning investitsion jozibadorligini baholash.
2. Hududning investitsion jozibadorligini shakllantirish va rivojlantirish.

Muallifning bu boradagi izlanishlari davom ettiriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. N. Ananeva, Strategic management of the economic development of a resource-deficient region: dissertation of the candidate of economic sciences 08.00.05. CHeboksary: I. N. Ulianov CHuvash State University, 2010, 24 p.
2. O.T. Ergunova, Improving the mechanism for the development of regional marketing in modern conditions: dissertation of the candidate of economic sciences 08.00.05. CHeboksary: I. N. Ulianov CHuvash State University, 2010, 223 p.
3. L. Ma, X. Huang, Z. Liu, T. Li, The Impact of Local Government Policy on Innovation ecosystem in Knowledge Resource Scarce Region: Case Study of CHangzhou, CHina, Science, Technology and Society, 24(1) (2019) 1-24





4. N.N. Petrov, The problem of resource-deficient regions in the historical aspect, Bulletin of the Volga Region State University of Service. Series: economics, 4 (50) (2017) 37-40.
5. E.A. Sorokina, A.YU. Prokhorov Problems of increasing the competitiveness of the investment potential of a resource-deficient region, Management of economic systems: electronic scientific j. 8 (44) (2012) 22 p.
6. E'tiborxon Mallayeva M. иллик ва миллий-маънавий? адриятларнинг тикланиши //Архив Научных Публикаций JSPI. – 2020.
7. Khakimov O. M. Issiq-quruq iqlim sharoiti uchun asfaltbeton tarkibini tanlash //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 2. – С. 241-247.
8. Носиров Б., Носирова Ф. Ўзбекистонда умумий овқатланиш тизимининг шаклланиши ва унга аҳоли эҳтиёжининг ортиб бориши (совет ҳукумати йилларида) //ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ. – 2020. – Т. 3. – №. 3.
9. Насиров Б. XX АСРНИНГ 30-80 ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКISTONDA УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ ТИЗИМИ ТАРИХИДАН //ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ. – 2022. – Т. 5. – №. 1.
10. Abdugarimov D. A. et al. 7 FREE BEST OPEN SOURCE DATABASE MANAGEMENT SYSTEMS //Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2022. – Т. 7. – С. 40-47.
11. Fayzullaev S. B. Fostering the qualities of agility of basketball pupils in Uzbekistan //ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. – 2021. – Т. 11. – №. 5. – С. 1171-1176.
12. Норбеков Х., Туйчиева Н. Формирование конкурентных преимуществ компании //Zamonaviy innovatsion tadqiqotlarning dolzarb muammolari va rivojlanish tendensiyalari: yechimlar va istiqbollar. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 589-592.
13. Nodira T., Maxfirat T. FORMATION AND DEVELOPMENT OF PRONUNCIATION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN SCHOOL STUDENTS //INTERNATIONAL CONFERENCES ON LEARNING AND TEACHING. – 2022. – Т. 1. – №. 1.
14. Xaydarov B., Saitov S. Raqamli iqtisodiyot tushunchasi va afzalliklari //Zamonaviy innovatsion tadqiqotlarning dolzarb muammolari va rivojlanish tendensiyalari: yechimlar va istiqbollar. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 634-635.
15. Uchkun S., Dilshod N. PROCESS OF IDENTIFYING THE SIGNIFICANT ACCOUNTS IN THE REVENUE CYCLE //Journal of marketing, business and management. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 32-36.
16. Najmiddinov D. R., Shodlikov D. E. THE EFFECT OF THE SECRET ECONOMY IN A DAILY LIFE OF THE SOCIETY //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1A. – С. 56-59.
17. Dilshod N. XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA KORXONALARDA TUSHUMLAR AUDITINI TASHKIL QILISH BOSQICHLARI VA DASTAKLARINI TAKOMILLASHTIRISH //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – С. 105-110.





18. Мухтаров Б. А., Ортиков Ё. Ю. Культурное и экономическое развитие туризма в Узбекистане // Молодой ученый. – 2016. – №. 14. – С. 375-378.
19. Nizametdinov A., Ahmedova H. Elektron ta'lim metodologiyasi rivojlantirishning usullari // Zamonaviy innovatsion tadqiqotlarning dolzarb muammolari va rivojlanish tendensiyalari: yechimlar va istiqbollar. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 29-31.
20. Akramovich N. A. HISTORY, SUBJECT AND OBJECT OF FORMATION OF "MACROECONOMICS" // Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – Т. 10. – №. 1. – С. 209-210.
21. Abror Ro'zimurod o'g R. et al. O 'ZBEKISTONDA PUL-KREDIT TIZIMI VA UNI MODERNIZATSIYALASH YO 'LLARI // O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI. – 2022. – Т. 2. – №. 13. – С. 251-258.
22. Цой М. П. и др. ПРОДВИЖЕНИЕ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ // International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – С. 292-295.
23. Abror Rashidov Ruzimurod ugli. (2022). THE IMPORTANCE OF THE DEVELOPMENT OF SERVICE SECTOR IN THE IMPROVEMENT OF THE COUNTRY. Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences, 1(11), 106–115.
24. Ogli R. A. R. THE DIFFERENCE BETWEEN THE CONCEPTS OF DATABASE AND DATABASE MANAGEMENT SYSTEM // Archive of Conferences. – 2022. – С. 33-34.
25. Abdugarimov A., Rashidov A. Ma'lumotlar bazalarining–biznesni tashil etish va samaradorligini oshirishdagi roli // Zamonaviy innovatsion tadqiqotlarning dolzarb muammolari va rivojlanish tendensiyalari: yechimlar va istiqbollar. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 132-135.
26. Rashidov A. IQTISODIYOTNI TARTIBGA SOLISHDA NOTARIF USULLARINING ORNI VA AHAMIYATI // Архив научных исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1.
27. Рашидов У., Рашидов А. Iqtisodiyotni tartibga solishda notarif usullarining orni va ahamiyati // Вопросы усиления позиций Узбекистана в международной торговле и оптимизации его интеграции в мировой рынок в условиях глобальной трансформации. – 2021. – Т. 1. – №. 1. – С. 53-58.
28. Abror Ro'zimurod o'g R. et al. JIZZAX VILOYATI IQTISODIY O'SISH KO'RSATKICHLARI YOKI JARAYONLARI // PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 5. – №. 1. – С. 20-22.
29. Ismailova, Nilufar Sabitjanovna, Uchqun Ro'Zimurod O'G'Li, and Abror Ro'Zimurod O'G'Li. "JAHON SAVDO TASHKILOTIGA QO'SHILISH: QO'SHILISH JARAYONI HAMDA UNING QONUNIY ASOSLARI." Scientific progress 2.2 (2021): 1095-1098.
30. Rashidov U., Rashidov A., Naimov S. Modern Views on the Problems of Management Accounting in Logistics System // " ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM.



– 2022. – C. 276-283.

31. Rashidov U., Rashidov A. Assessment of Costs For the Quality of Logistics Activities //INTERNATIONAL JOURNAL OF BUSINESS DIPLOMACY AND ECONOMY. – 2022. – T. 1. – №. 3. – C. 39-43.

32. Xolmuradovich X. B. RAQAMLI IQTISODIYOTDA BUXGALTERIYA VA AUDITNI O'RNI //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – C. 128-131.

33. Tuychieva N., Xaydarov B., Rashidova G. MONEY-CREDIT SYSTEM IN UZBEKISTAN //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 246-250.

34. Xaydarov B. X., Saitov S. A. RAQAMLI IQTISODIYOT TUSHUNCHASI, AFZALLIKLARI AMALIY AHAMIYATI VA XORIJIY TAJRIBA //Academic research in educational sciences. – 2022. – T. 3. – №. 5. – C. 151-156.

35. G'aybullayev S. THE PLACE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 116-126.

36. Sarvar O'ktam o'g G. et al. SYSTEMATIC-SITUATION APPROACH IN MANAGEMENT //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – T. 3. – №. 11. – C. 999-1008.

37. Muxtarov B. ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF POPULATION INCOME GROWTH IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 30-39.

38. Mukhtarov B. A. et al. Manifestation of Corruption in Society //Zien Journal of Social Sciences and Humanities. – 2022. – T. 14. – C. 156-166.

39. Abdusattarovich M. B. et al. RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – C. 117-119.

40. Akramovich N. A. et al. PROBLEMS AND SOLUTIONS IN WORKING WITH THE POPULATION IN THE BANKING SYSTEM OF UZBEKISTAN //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 12. – C. 25-30.

41. Alijon N., Sherzod Y. FACTORS OF INSURANCE ACTIVITY IMPLEMENTATION //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 12. – C. 20-24.

42. Akramovich N. A. HISTORY, SUBJECT AND OBJECT OF FORMATION OF "MACROECONOMICS" //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – T. 10. – №. 1. – C. 209-210.

43. Хакимов О., Курбонов З. ПЛАСТИКЛИГИ КАМ ТУПРОҚЛАР АСОСИДА ЕНГИЛ ТЎЛДИРУВЧИЛАР ОЛИШ ИМКОНИАТЛАРИНИ ЎРГАНИШ //Solution of social problems in management and economy. – 2022. – T. 1. – №. 5. – C. 58-64.

44. Хакимов О. М., Курбанов З. Х., Мухаммедов Ф. Реализация возможностей получения легких наполнителей на основе меньше пластиковых





почв в нашей республике //Science and Education. – 2021. – Т. 2. – №. 5. – С. 176-181.

